

ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ ЕМІСІЇ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Розглядаються електронні гроші як сучасний платіжний інструмент для здійснення масових розрахунків, основні види електронних грошей і підходи, що застосовуються в країнах Європейського Союзу, а також в Білорусії, Росії та Україні, до регулювання емісії електронних грошей та їх використання.

Ключові слова: електронні гроші, електронний гаманець, електронні гроші на картковій основі, емітент електронних грошей, емісія електронних грошей, картка зі збереженою вартістю, мережеві електронні гроші, наперед оплачена картка, система електронних грошей, смарт-картка.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій створює підґрунтя для революційних змін у сфері платіжних систем і розрахунків. Сучасні електронні пристрої дозволяють не тільки надійно фіксувати облікові записи коштів, що містяться на банківських рахунках, а й випускати в обіг електронні одиниці вартості для обслуговування масових платежів через приватні та відкриті мережі. Електронні гроші сьогодні використовуються для здійснення розрахунків більше ніж у 40 країнах світу, у тому числі й в Україні [11]. Проте на відміну від ряду країн, зокрема країн Європейського Союзу, де питання емісії електронних грошей врегульоване на рівні директиви Європейського парламенту та Ради ЄС, а емітенти електронних грошей здійснюють свою діяльність під наглядом уповноважених установ і щомісяця надають звітність центральним банкам, в Україні електронні гроші використовуються поза межами правового поля. Це наражає на ризики як користувачів систем електронних грошей, так і власне системи, та стримує розвиток нового платіжного інструмента.

Аналіз джерел і публікацій свідчить про недостатню увагу вітчизняних економістів до проблем, пов'язаних з емісією та використанням електронних грошей. Певні дослідження у цій сфері проводили українські вчені В.І. Міщенко, М.І. Савлук та інші. Набагато більше уваги електронним грошам приділяють закордонні науковці. Проте необхідно зауважити, що представники фундаментальної економічної науки не дійшли єдиної думки щодо сутності електронних грошей і тієї ролі, яку вони відіграватимуть у майбутньому. Серед відомих економістів ведеться дискусія стосовно наслідків, які може викликати розвиток електронних грошей, зокрема, впливу емісії електронних грошей на монетарну політику та роль центральних банків [1].

Метою статті є висвітлення кола питань, пов'язаних з електронними грошима як сучасним платіжним інструментом для здійснення масових розрахунків, розгляд основних форм електронних грошей і підходів центральних банків різних країн до регулювання емісії електронних грошей, зокрема, вимог, які висуваються до емітентів електронних грошей в країнах Європейського Союзу, а також у Білорусії, Росії та Україні.

Виклад основного матеріалу. Традиційні технології банківського обліку операцій, пов'язані з ідентифікацією клієнта, виявляються дорогими для систем масових платежів, які здебільшого оброблюють операції з невеликими сумами. Нове рішення питань ефективності та конфіденційності платіжних трансакцій міститься у відмові від зберігання та передачі конфіденційних відомостей при віддаленому здійсненні тих угод, які не вимагають ідентифікації клієнта. Безпека без ідентифікації може бути легко реалізована за допомогою електронного платіжного інструмента на пред'явника, що випускається в обіг без відкриття банківського рахунку. Саме таким інструментом є електронні гроші.

Економісти називають сучасний період розвитку електронних грошей “дитячим”, підкреслюють “віддаленість перспективи” та невелику вірогідність їх повсюдного проникнення, вважають, що можливий розквіт цих грошей – поки ще “теоретична концепція”, яка вельми умовно належить до “практичної реальності”. І все ж таки вчені визнають, що електронні гроші мають величезний і мало досліджений потенціал, який у майбутньому, завдяки імпульсам інформаційно-технічної революції, які сьогодні важко передбачити, може перетворити їх в реально діючий феномен економічного життя [2].

Під електронними грошима, як правило, розуміють електронне зберігання грошової вартості за допомогою технічного пристрою для здійснення платежів на адресу не тільки емітента, але й інших сторін. Це визначення, надане членом Правління Європейського центрального банку О. Ісингом, неодноразово наводилося в документах міжнародних банківських установ. У Директиві Європейського парламенту та Ради ЄС від 18 вересня 2000 р. № 2000/46/ЄС, що присвячена емітентам електронних грошей і пруденційному нагляду за ними, міститься правове для країн Європейського Союзу визначення електронних грошей [6]. Воно додає до визначення О. Ісинга ряд суттєвих уточнень.

По-перше, електронні гроші є вимогою до емітента. Йдеться про вимогу пред'явника здійснити погашення електронних грошей, тобто обміняти їх на традиційні готівкові або безготівкові гроші.

По-друге, емісія електронних грошей має здійснюватися при отриманні емітентом готівкових або безготівкових грошей на суму не меншу ніж сума електронних грошей, які емітуються. Таким чином, за Директивою 2000/46/ЄС електронні гроші, які емітуються в країнах Європейського Союзу, мають бути наперед оплаченим платіжним інструментом.

Більшість економістів виділяють два основні види електронних грошей – на базі карток (card-based e-money) та на базі мереж (network based e-money). Подібний поділ знайшов відображення і в Директиві 2000/46/ЄС, і у звітності, яка надається центральними банками ЄС Європейському центральному банку.

Перший найбільш розповсюджений вид електронних грошей представлений смарт-картами (smart-cards) або картами зі збереженою вартістю (stored-value cards, SVS), на які вбудований чіп, що зберігає грошовий еквівалент як результат попередньої оплати. Це теж саме, що й наперед оплачені картки (prepaid cards), або електронні гаманці (e-purses). Суттєвим є те, що до електронних грошей відносять лише наперед оплачені картки багатопільового використання, тобто ті, які застосовують для розрахунків не тільки з емітентом, але й з іншими підприємствами. Таким чином, картки зі збереженою грошовою вартістю, які випускаються телефонними компаніями, операторами мобільного зв'язку, транспортними фірмами, Інтернет-провайдерами й іншими підприємствами, та які приймаються до оплати виключно емітентами, електронними грошима не вважаються. Інша річ, якщо такі картки починають приймати підприємства, відмінні від їх емітента, як це, наприклад, відбувається з картками Управління міського транспорту Нью-Йорку або з картками певних телефонних компаній в Японії [1].

Другий вид електронних грошей – це мережеві електронні гроші (network money). Вони являють собою грошову вартість, що за допомогою програмного забезпечення зберігається в пам'яті комп'ютерів, наприклад, на жорстких дисках. Такі електронні гроші забезпечують переказ коштів через комунікаційні мережі, у тому числі через Інтернет. У документах Банку міжнародних розрахунків для цієї форми електронних грошей використовують термін “software-based electronic money” (електронні гроші на програмній основі), а в преамбулі Директиви 2000/46/ЄС вони згадуються як електронні гроші, що зберігаються в пам'яті комп'ютера.

Електронні гроші можуть мати широке використання у сфері роздрібних розрахунків, оскільки дозволяють здійснювати безбиткові мікроплатежі. Разом із цим, здатність електронних грошей миттєво обслуговувати віддалені платежі, у тому числі транскордонні, та високий рівень анонімності, що прагне до анонімності готівкових грошей, може використовуватися для кримінальних зловживань. Тому розвиток нового платіжного інструмента викликає увагу з боку центральних банків світу й інших регулюючих та контролюючих органів.

Європейський центральний банк і Банк міжнародних розрахунків, які постійно досліджують питання, пов'язані із розвитком систем електронних грошей, неодноразово наголошували, що мають бути встановлені чіткі правила й умови, відповідно до яких може здійснюватися емісія електронних грошей і запроваджений контроль за нею, оскільки емісія електронних грошей може негативно вплинути на стабільність фінансової системи та безперебійне функціонування платіжних систем [8, 9, 10]. Подібне застереження міститься і в Директиві 2000/46/ЄС.

Відповідно до Директив 2000/46/ЄС і 2000/12/ЄС право здійснювати емісію електронних грошей в країнах Європейського Союзу мають кредитні установи. Статтею 1 Директиви 2000/46/ЄС встановлено пряму заборону на здійснення такої діяльності в державах – членах ЄС, юридичним особам, що не є кредитними.

В країнах Європейського Союзу використання електронних грошей на базі карток неухильно збільшується. За даними Європейського центрального банку (https://stats.ecb.int/stats/download/bsi_emoney/bsi_emoney/bsi_emoney.pdf) в країнах ЄС у грудні 2002 р. в обігу знаходилося 269 млн. електронних грошей, номінованих в євро, у грудні 2003 року – 308 млн., а у грудні 2004 р. – 371 млн. Найбільш відомими в Європі системами електронних грошей на базі карток є Proton (Бельгія), Moneo (Франція), GeldKarte (Німеччина), MiniCASH (Люксембург), Chipknip (Нідерланди) [8].

Незважаючи на появу систем електронних грошей у країнах пострадянського простору, центральні банки цих країн сьогодні не отримують звітність щодо їх емісії. Це пояснюється відсутністю правової бази, невизначеністю самого поняття “електронні гроші” у законодавстві країн. Винятком є Національний банк Республіки Білорусь, який затвердив нормативно-правовий документ з відповідного питання [4].

Згідно із документом НБРБ під електронними грошима розуміється одиниця вартості, що зберігається в електронному вигляді на програмно-технічному пристрої, яка приймається як засіб платежу при здійсненні розрахунків і яка виражає суму зобов’язань емітента перед держателем щодо погашення електронних грошей. Зобов’язання емітента є безумовним і безвідкличним.

При роботі над документом методологи НБРБ виходили з головного критерію, відповідно до якого та частина операцій з електронними грошима, яка стосується звичайних грошових коштів, має здійснюватись за внутрішніми рахунками банку. Тому емісію електронних грошей на території Республіки Білорусь мають право здійснювати виключно банки.

Емітовані банками електронні гроші можуть бути номіновані як у білоруських рублях, так і в іноземній валюті. При виконанні операцій з електронними грошима юридичні та фізичні особи зобов’язані дотримуватись валютного законодавства країни. В усіх випадках, коли законодавство Білорусії дозволяє використовувати іноземну валюту між резидентами, вона також може бути використана у вигляді електронних грошей. Аналогічно в Білорусії вирішуються питання транскордонних розрахунків.

Максимальна сума електронних грошей, яка може зберігатися на одному програмно-технічному пристрої, та максимальна сума однієї операції в Білорусії обмежена еквівалентом 200 євро.

Зазначимо, що в світі існують різні підходи до питання встановлення обмеження на суму електронних грошей, що знаходяться у розпорядженні держателя. Для європейських країн відповідно до Директиви 2000/46/ЄС рекомендована сума складає 150 євро. Проте звітні дані Європейського центрального банку свідчать, що на практиці в Європі максимальна сума електронних грошей варіюється у межах кількох сотень євро в еквіваленті. Наприклад, для системи GeldKarte (Німеччина) ця сума складає 200 євро, для систем Quik (Австрія) та Avant (Фінляндія) – 400 євро, для системи Chipknip (Нідерланди) – 450 євро [11].

НБРБ при визначенні максимальної суми орієнтувався на національне законодавство з питань легалізації доходів фізичних осіб, зокрема, на відповідну постанову Кабінету Міністрів Республіки Білорусь, в якій також фігурує сума 200 євро.

Відповідно до встановлених у документі НБРБ норм, банки можуть укладати угоди з нерезидентами, які передбачають можливість приймання нерезидентами до оплати електронних грошей, емітованих білоруськими банками. На території Білорусії допускається можливість обігу електронних грошей, емітованих нерезидентами, за умови, що зобов’язання щодо погашення цих грошей бере на себе банк-резидент. НБРБ допускає можливість існування агентських відносин для розповсюдження електронних грошей. Агентами можуть бути не тільки банки, але й інші юридичні особи. Агенти не несуть безумовного безвідкличного зобов’язання щодо погашення електронних грошей, крім тих випадків, якщо таке зобов’язання вони беруть на себе за умовами договору з емітентом.

В Росії певний час діяв нормативно-правовий документ Центрального банку Російської Федерації, в якому містилися окремі норми щодо емісії електронних грошей як наперед оплаченого фінансового продукту [5]. Під наперед оплаченим фінансовим продуктом розумілися грошові зобов’язання кредитної установи, які в процесі їх обігу замінюють вимоги юридичних і фізичних осіб до оплати товарів або послуг, у тому числі грошові зобов’язання в електронній формі.

Кредитна організація, яка мала намір здійснювати емісію електронних грошей (наперед оплаченого фінансового продукту), повинна була подати до центрального банку перелік документів з

питань обігу електронних грошей, бухгалтерського обліку, задіяної технології тощо для отримання реєстраційного свідоцтва. Єдине таке свідоцтво у 2002 та 2004 роках отримав банк “Таврический” (Санкт-Петербург) на здійснення емісії електронних грошей за технологією PayCash. Відомості про діяльність банку “Таврический” містяться у Червоній книзі Росії та звітах Банку міжнародних розрахунків про розвиток систем електронних грошей у світі.

Проте ЦБРФ не виявив послідовності при регулюванні питань, пов'язаних з електронними грошима. Згаданий вище документ був скасований разом із затвердженням ЦБРФ документа щодо регулювання емісії платіжних карток, який містить вимоги до емісії наперед оплачених платіжних карток [3]. Вимогою ЦБРФ є випуск таких карток тільки для фізичних осіб. Крім того, в документі визначений перелік операцій, які фізична особа може здійснювати з наперед оплаченими платіжними картками. Питання встановлення лімітів і номіналів наперед оплачених платіжних карток залишилися за межами документа. Він лише містить відсылку на федеральний закон з питання протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму: якщо операції з наперед оплаченими картками підпадають під розділ сумнівних операцій або сума операції більше встановленої законодавством (600000 рос. руб. або її еквівалент в іноземній валюті), банк зобов'язаний повідомити Комітет Російської Федерації з фінансового моніторингу у встановленому порядку. Необхідно зазначити, що при цьому виникає певна правова колізія, оскільки держатель наперед оплаченої платіжної картки є анонімним, договір банківського рахунку (договір банківського вкладу) з ним не укладається.

Таким чином, в Росії питання регулювання мережевих електронних грошей, тобто тих, що зберігаються в пам'яті комп'ютера, залишається відкритим.

У той же час, протягом останніх років в Росії стрімко збільшується емісія саме цього виду електронних грошей. Так, за даними сайту системи (www.webmoney.ru), у 2004 р. обіг електронних грошей WebMoney, номінованих в доларах США, досяг 293 млн., а номінованих у російських рублях – 1332 млн. Досить впевнено набирає оберти й інша російська система, що використовує технологію PayCash. За даними представників цієї системи у 2004 році PayCash застосовували близько 200000 користувачів і близько 600 торговців. Мережа розповсюдження скретч-карток, за допомогою яких відбувалося введення традиційних грошей до системи, у цьому ж році налічувала близько 2500 пунктів.

В Україні сьогодні діють системи, які використовують електронні гроші як карткового, так і мережевого виду. Картковий варіант представлений одним з інструментів Національної системи електронних масових платежів – електронними гаманцями. Платіжною організацією і оператором НСМЕР є Національний банк України. Це перший у світі приклад, коли систему електронних грошей впроваджує центральний банк країни.

Емісія мережевих електронних грошей в Україні здійснюється за згаданими вище російськими технологіями PayCash і WebMoney Transfer.

Технологія PayCash запроваджена в Україні в серпні 2001 р. ТОВ “Інтернет. Гроші”, що є емітентом відповідних електронних грошей, номінованих у гривнях.

Технологія WebMoney Transfer запроваджена в Україні в грудні 2003 р. ТОВ “Українське Гарантійне Агентство”, яке створене для виконання функції гаранта за відповідними електронними грошима, номінованими в гривнях, а фактично є емітентом цих електронних грошей в Україні.

Відсутність правового врегулювання питань, пов'язаних із електронними грошима, призводить до намагань емітентів електронних грошей і операторів систем пристосовуватись до норм чинного законодавства. Такий підхід є обмеженим і не відповідає інтересам користувачів систем, власне систем, центрального банку та держави в цілому. Тому Національний банк України працює над пропозиціями щодо правового врегулювання емісії електронних грошей. У травні 2005 року на сайті НБУ в мережі Інтернет був розміщений проект нормативно-правового акта з цього приводу. У проекті визначені вимоги Національного банку України до порядку здійснення емісії, розповсюдження, обмінних операцій, приймання та погашення електронних грошей, а також до систем електронних грошей в Україні. Термін “електронні гроші” відповідає визначенню, наведеному у Директиві 2000/46/ЄС. Емітент отримує право здійснювати емісію електронних грошей у сумі, яка не перевищує суму одержаних ним при емісії грошових коштів у гривнях у готівковій або безготівковій формі. До початку емісії електронних грошей емітент зобов'язаний

узгодити в Національному банку правила системи електронних грошей, а потім щоквартально надавати Національному банку інформацію про діяльність з електронними грошима.

Проектом передбачено, що право здійснювати емісію електронних грошей в Україні надаватиметься банкам. Таке обмеження кола емітентів у порівнянні з Європейським законодавством (яке право здійснювати емісію електронних грошей надає кредитним установам) пояснюється різними рівнями розвитку українського та європейського законодавств щодо кредитних установ.

Законодавством ЄС, а саме – статтями 4-17 Директиви 2000/12/ЄС, встановлено вичерпний перелік вимог до відкриття та здійснення діяльності кредитних установ: надання дозволу, вимоги до початкового капіталу, органу управління та місцезнаходження головного офісу кредитної установи, акціонерів і членів тощо [7]. Українське законодавство містить лише визначення кредитної установи, не надає їх переліку і не встановлює жодних вимог до започаткування та діяльності кредитних установ (крім банків), оскільки це зроблено в Директиві 2000/12/ЄС. Відповідно до законодавства України лише банки відповідають вимогам Європейського Союзу до кредитних установ, оскільки тільки для банків визначено розмір статутного капіталу не менший ніж 1 мільйон євро та інші важливі норми.

Таким чином, визначаючи, що в Україні право здійснювати емісію електронних грошей повинні мати виключно банки, проект відповідає європейському законодавству в частині вимог до установ, які можуть здійснювати емісію електронних грошей в державах – членах ЄС.

Необхідно також взяти до уваги, що найбільш розповсюдженим у світі і, зокрема, в Європі носієм електронних грошей є смарт-картки. Емісію смарт-карток як виду платіжних карток, відповідно до законодавства України можуть здійснювати виключно банки.

Надання дозволу на здійснення емісії електронних грошей установам, які не є банками, у той час як законодавством заборонено таким установам здійснювати емісію найбільш поширеного носія електронних грошей, породжує правову колізію.

У разі надання права здійснювати емісію електронних грошей в Україні, крім банків, іншим суб'єктам постане ціле коло питань, які потребують вирішення відповідно до Директив 2000/12/ЄС, 2000/46/ЄС і мінімальних вимог до емітентів і систем електронних грошей, установлених Європейським центральним банком, а саме:

- а) встановлення вимог до започаткування діяльності емітентів;
- б) ліцензування діяльності емітентів;
- в) здійснення пруденційного нагляду за діяльністю емітентів;
- г) забезпечення центральному банку можливості встановлювати емітентам вимоги обов'язкового резервування;
- г) запровадження центральним банком звітності за обсягами емісії електронних грошей тощо [10].

Варто зауважити, що в Європі емітентами електронних грошей достатньо відомих систем виступають саме банки. Це вже згадані системи Quick (Австрія), GeldKarte (Німеччина), Avant (Фінляндія) тощо [11]. Крім емісії, банки можуть виконувати в системах електронних грошей різноманітні функції: розповсюджувати електронні гроші, емітовані іншими установами, надавати послуги торговцям щодо погашення електронних грошей, здійснювати процесинг, кліринг і розрахунки за транзакціями з електронними грошима, реєструвати такі транзакції. У світі існують схеми, в яких банки-емітенти беруть на себе фінансові ризики, а виконання операторських функцій в системах електронних грошей покладають на інші підприємства і, таким чином, поділяють з ними технічні ризики.

Прийняття в Україні нормативно-правового акта з питань, пов'язаних з емісією та використанням електронних грошей, створить підґрунтя для того, щоб емітенти електронних грошей в Україні були надійними, а системи розрахунків – безпечними, ефективними та підконтрольними центральному банку. Це відповідатиме інтересам держателів електронних грошей, торговців, які прийматимуть їх як засіб платежу за товари або послуги, та держави в цілому.

Список літератури

1. Грачева М. Центральные банки в эпоху электронных денег: потеря былого могущества? // Мир электронной коммерции. – 2001. – № 1.
2. Міщенко В.І., Шаповалов А.В., Юрчук Г.В. Електронний бізнес на ринку фінансових послуг. – К.: Знання, 2003. – С. 36-46.
3. Положение ЦБ РФ “Об эмиссии банковских карт и об операциях, совершаемых с использованием платежных карт” от 24.12.2004 № 266-П.
4. Правила осуществления операций с электронными деньгами, утвержденные постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 26.11.2003 № 201.
5. Указание ЦБРФ “О порядке выдачи регистрационных свидетельств кредитным организация-резидентам на осуществление эмиссии наперед оплаченных финансовых продуктов” от 03.06.98 № 277-У (в ред. Указания ЦБ РФ от 15.11.99 № 678-У).
6. Directive 2000/46/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on the taking up, pursuit of and prudential supervision of the business of electronic money institutions // http://europa.eu.int/eurlex/pri/en/oj/dat/2000/l_275/l2752000_1027en00390043.pdf.
7. Directive 2000/12/EC of the European Parliament and of the Council of 20 March 2000 relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions // http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2000/l_126/l_12620000526en00010059.pdf.
8. E-payments in Europe – the Eurosystem’s perspective, ECB, 2002 // <http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/epayments.pdf>.
9. Implications for central banks of the development of electronic money, BIS, CPSS, 1996 // <http://www.bis.org/publ/bisp01.pdf>.
10. Report on electronic money, ECB, 1996 // <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/emoneyen.pdf>.
11. Survey of developments in electronic money and internet and mobile payments, BIS, CPSS, 2004 // <http://www.bis.org/publ/cpss62.pdf>.

Summary

The author investigates electronic money as modern payment instrument for retail settlements, the main kinds of electronic money and approaches for regulation of issuance and using of electronic money in European Union, Byelorussia, Russia and Ukraine.

Отримано 15.11.2005

Список літератури

1. Грачева М. Центральные банки в эпоху электронных денег: потеря былого могущества? // Мир электронной комерции. – 2001. – № 1.
- Міщенко В.І., Шаповалов А.В., Юрчук Г.В. Електронний бізнес на ринку фінансових послуг. – К.: Знання, 2003. – С. 36-46.
- Положение ЦБ РФ “Об эмиссии банковских карт и об операциях, совершаемых с использованием платежных карт” от 24.12.2004 № 266-П.
- Правила осуществления операций с электронными деньгами, утвержденные постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 26.11.2003 № 201.
- Указание ЦБРФ “О порядке выдачи регистрационных свидетельств кредитным организация-резидентам на осуществление эмиссии наперед оплаченных финансовых продуктов” от 03.06.98 № 277-У (в ред. Указания ЦБ РФ от 15.11.99 № 678-У).
- Directive 2000/46/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on the taking up, pursuit of and prudential supervision of the business of electronic money institutions // http://europa.eu.int/eurlex/pri/en/oj/dat/2000/l_275/127520001027en00390043.pdf.
- Directive 2000/12/EC of the European Parliament and of the Council of 20 March 2000 relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions // http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2000/l_126/l_12620000526en00010059.pdf.
- E-payments in Europe – the Eurosystem’s perspective, ECB, 2002 // <http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/epayments.pdf>.
- Implications for central banks of the development of electronic money, BIS, CPSS, 1996 // <http://www.bis.org/publ/bisp01.pdf>.
- Report on electronic money, ECB, 1996 // <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/emoneyen.pdf>.
- Survey of developments in electronic money and internet and mobile payments, BIS, CPSS, 2004 // <http://www.bis.org/publ/cpss62.pdf>.

Summary

The author investigates electronic money as modern payment instrument for retail settlements, the main kinds of electronic money and approaches for regulation of issuance and using of electronic money in European Union, Byelorussia, Russia and Ukraine.

Отримано 15.11.2005

Махаєва, О.О. Підходи до регулювання емісії електронних грошей та їх використання [Текст] / О.О. Махаєва // Вісник Української академії банківської справи. - 2005. - №2(19). - С. 46-51.